

ETYKA W POSZUKIWANIU WOLNOSCI

freedom

Daria Chodaczek Ie

NAJWAŻNIEJSZE PYTANIA

- Czym jest i na czym polega wolność?
- Czy jest to wartość absolutna?
- Czy jest to brak ograniczeń?
- Czy polega na tym, że człowiek robi to, co chce, czy wybiera dobro?
- Czy zło ma takie samo prawo do wolności jak dobro?
- Czy wybierając zło, przestajemy być wolni?
- Jak być wolnym?

DEFINICJE

- (sens najogólniejszy)
Możliwość wyboru spośród wielu możliwości.
- (sens właściwy)
Możliwość rozumnego wyboru dobra moralnego.
- Dowolność (samowola) – nadużycie wolności, brak wartości, zasad, norm społecznych.

„Świat nigdy nie znalazł dobrej definicji dla słowa wolność.”

~Abraham Lincoln

SKOJARZENIA

- Niezależność, brak ograniczeń, uzależnień, obowiązków, zmartwień, przymusów
- Możliwość podejmowania decyzji, wolna wola
- Pokój, brak wojny, równość, sprawiedliwość
- Szczęście, mądrość, dobro, prawda, autonomia
- Latanie, muzyka, pasje, marzenia
- Robienie tego, na co ma się ochotę
- Odpowiedzialność za własne czyny
- Nieskrępowanie człowieka: fizyczne i psychiczne
- Wolność bycia sobą, akceptacja

DOING
WHAT YOU LIKE
IS FREEDOM

LIKING
WHAT YOU DO
IS HAPPINESS

**freedom is
the right
to be wrong
not the right
to do
WRONG.**

John G. Riefenbaker

faorani.tumblr

**I PREFER DANGEROUS FREEDOM
OVER PEACEFUL SLAVERY.**

THOMAS JEFFERSON

RODZAJE WOLNOŚCI

TYPU A (właściwa)

- Chceć/nie chce
- Chcenie, akty woli
- Głęboka wola
- Pragnienie i wybór dobra moralnego

TYPU B (dowolność)

- Chce mi się/nie chce mi się
- Ulotne zachcianki, kaprysy
- Płytką wola
- Dążenie do przyjemności, wartości hedonistyczne

*Czy dzikość to wolność? Czy dzieci są wolne a dorośli nie?

INNY PODZIAŁ

Negatywna

- Brak przymusu, czyli możliwość decydowania o swoim życiu.

PRZYMUS → WBREW WŁASNEJ WOLI

Pozytywna

- Sprawowanie pełnej kontroli nad własym życiem
- Niezależność od społecznych i kulturowych nacisków

WOLNOŚĆ A DOBRO

„Wolność człowieka kończy się tam, gdzie zaczyna się wolność drugiego człowieka.”

~Alexis de Tocqueville

„Jeżeli coś kochasz, daj mu wolność. Jeżeli wróci do Ciebie, jest Twoje. Jeżeli nie wróci, oznacza to, że nigdy od początku Twoje nie było.”

~Salomon

„Jedyna wolność to zwycięstwo nad samym sobą.”

~Fiodor D

„Być wolnym, to móc nie kłamać.”

~Alb

„Wolność to dobro, które umożliwia korzystanie z innych dóbr.”

~Monteskiusz

„Nie jesteśmy bezgranicznie wolni. Jesteśmy wolni wobec dobra i zła. Wszelkie zło oznacza chorobę wolności.”

~Józef Stanisław Tischner

„Wolność to dar pozwalający na wybieranie dobra.”

„Zło jest nadużyciem wolności – głupotą.”

„Prawdziwa wolność leży w duchu człowieka.”

WARTOŚĆ ABSOLUTNA?

- Czy celem życia jest bycie wolnym?

DOBRO, ŻYCZLIWOŚĆ, PRAWDA, MĄDROŚĆ,
SZCZĘŚCIE

- Czy wolność jest tylko środkiem do wyboru innych wartości, np. dobra?

„Wolność nie może stać się wartością absolutną, bo wtedy będzie dowolnością.

Dobra wolność to możliwość dokonywania wyborów pozytywnych między wartościami, w granicach moralności.”

~Michał Rodkiewicz

CO NAS OGRANICZA?

- Zasady, prawo, obowiązki, obietnice
- Szkoła, praca, małżeństwo
- Rodzice, dziadkowie, przyjaciele
- Religia, tradycje, uprzedzenia
- Choroby, śmierć
- Wojna – źródło ograniczeń czy skutek?
- MY SAMI

„Wolność obywatelska istnieje tylko tam, gdzie sądy są silne.”

~Napoleon Bonaparte

Według Fromma współczesny człowiek ucieka przed wolnością i swym moralnym wymiarem. Zabiega jedynie o posiadanie - „mieć” staje się dla niego ważniejsze niż „być”.

CZY JESTEŚMY WOLNI?

- Czy mamy własną wolę?

NIE = **determinizm** – wszystkie zdarzenia są przyczynowo uwarunkowane przez zdarzenia wcześniejsze.

Nic nie dzieje się „przez przypadek” - wszystko podlega niezmiennym prawom przyrody.

Determinizm fizyczny – dotyczy „świata materialnego”.

Determinizm psychiczny – wszystkie psychiczne stany i zdarzenia zależne są od poprzedzających je psychicznych czynników.

PRZECIWIENSTWO → indeterminizm

JAK BYĆ WOLNYM?

„Ludzka wolność polega zaledwie na tym, że człowiek zna swoje pragnienia, nie zna natomiast przyczyn, które je wywołują.”

~ Baruch Spinoza

Należy:

- Odnaleźć, zaakceptować i zrozumieć siebie
- Robić to, co się kocha
- Czynić dobro
- Nie krzywdzić i szanować innych
- Spełniać swoje marzenia
- Żyć w zgodzie z sobą i innymi
- Pozbyć się wszelkich uzależnień i przymusów, złych emocji
- Skupić się na wartościach duchowych: miłość, przyjaźń...

LITERATURA

- *Mit o Dedalu i Ikarze* – poczucie wolności może być zgubne
- *Igrzyska śmierci* – S. Collins - czy w walce o życie można zabijać?
- Poezja K.K. Baczyńskiego
Elegia o... [chłopcu polskim]
„Czy to była kula, synku,
czy to serce pękło?”
- *Buszujący w zbożu* – J. Salinger
- *bunt, wolność jednostki*

FILMY

- *Lot nad kukułczym gniazdem* – czy człowiek może czuć się wolnym w szpitalu?
- *Ida* – każdy ma wpływ na swoją przyszłość
- *Gladiator* – niewolnictwo
- *Dawca pamięci* – walka z systemem
- *Combat girl: krew i honor* – wolność wymaga poświęceń

Filmy o wojnie:

- *Pianista*
- *Miasto '44*
- *Kamienie na szaniec*
- *Hotel Rwanda*

„My o wolność nie walczymy, tylko jej bronimy.”

MUZYKA

- **Po co wolność – Kult**
- dobra materialne zastępują wolność.
- **Wolność – Marek Grechuta**
- „to nie cel lecz szansa by/ Spełnić najpiękniejsze sny, marzenia”.
- **Imagine – John Lennon**
- wolność to pokój, niezależność, równość.
- **Free as a bird – The Beatles**
- wolność wymaga niezależności, szczególnie od innych ludzi, ale czasem to właśnie ludzie dają nam wolność – przy nich czujemy się wolni.

Dziękuję za uwagę!

FREEDOM

Źródła:

- <http://www.cytaty.info/temat/wolnosc.htm>
- <http://pl.wikipedia.org/wiki/Wolno%C5%9B%C4%87>
- <http://teksty.org/marek-grasbuda-wolnosc-takot-nipponhi>